

Sy-li spěwał,
Pilnje džětał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonk
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwał,
Swěrnje džětaš
Wšědny dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoćni ty.

Z njebies ma
Njeh čí khma
Ziwnosć je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew čel F.

Sserbske njedželske lopjeno.

Wudawa so kóždy sobotu w Smolerjez knihcizisczerni w Budyschinje a je tam sa schwórtlětnu pschědplatu 60 pj. dostacž

Rogate.

Psalm 104, 27—35.

Rogate! Proschće! to je te mjeno nascheje njedžele. Wone njeje wšate se schpruchow tuteje njedžele, kotryž pola Jana 16, 24 namakamy, kaž bě to pola tych sańdženych njedželow tał, na psch. tydženja: Cantate: spěwajće! Ps. 98, 1. Rogate mjenuje so nascha njedžela tehodla, dokełž so na tutym dnju abo do zpla w tych dnjach do Božeho stpicša a rogazijony stawachu a stawaju. Rogazijony, to je póstne czahanje, putnikowanje abo prozessiony, kotrež so stawaju psches hona a Bože zohnowanje wuproschěž chzeja, kaž n. psch. tež schizjerjo jutrnicežku.

Rogate! Sdnyž tež po tutym starym waschnju, kotrež dyrbi s 5. lěstotka pohadžecž, so do czaha njesestupamy, so bychmy psches pola czahnuli, jestupajmy so tola s wutrobu do jeneho wulkeho njewuměrneho nutrneho czaha, ty a ja, twój dom a mój dom, nasche wořady, nasch lud a czehńmy, so woprrawdže a wěrnje k Bohu modlo, k swojemu Bohu a proschmy, proschmy! Pschetož wo nami runje je dženša tu piřane: wschitko to čaka na tebe, so by ty jim jědž dał we swojim czahu! My čakamy, doniž so sažo se swojim ludom najěscž njemóhli, my čakamy, nasch lud čaka! Modli so wón tež, prořy wón, prořymy my? Sawěrnje, hdyž žana pschifajni nam trěbna, dha tuta nascheje njedžele: Rogate, proschće!

A wono je s nami, s naschim zplym krajom a ludom sažo tał, kaž dalsche słowo psalma wopřijuje: „Sdnyž ty jim dawasch, šberaju wone; hdyž ty jim swoju ruku wotewrišch, budža wone s dobrým nařpčene.“ Njedawa-li nam Bóh, nimamy ničžo k šberanju ani na polach ani na kufach ani na sahrodach. Nje-

wotewri-li Bóh swoju ruku, njeřimny nařpčeni s dobrým, dyrbinmy wscho móžne njedobre jěscž, schtož nam człowješko jako „Ersak“ podawaju, njechamy-li hłodu wumrjecž. Njedyrbinmy to czinjero byč tuteho rogate: proschće! My dyrbinmy sawěscže prořecž, hewal so sažo sjebamny, kaž hižo tał husto!

„Sdnyž ty twoje woblicžo potajisch, dha stróža so!“ Šak řimny so stróžili w tych wójnskich lětach, hdyž běchmy na wschěch njesach woblehńeni a na to pokasani, schtož Bóh nam da narosč w kraju! Šak řimny so stróžili, hdyž nam pschidže pschitny wschěm mrořota, řuchota řyma! Šak so stróžichmy, hdyž w sańdženych dnjach Bóh pschifry njebo s mrořcelemi a deschěž so lijesche na težejazy řad! My wostanjemy jenož žitwi, hdyž Bóh řnjes nam wodnych dawwa; hewal sawutlimy! A Bóh řnjes je nam lěřka saže pschihotował wonkach psches zply kraj wjeřete rořćenje, selenjenje, sačžěwanje; tał so wodhńjemy a mamny nadžiju! Boži dych řadutwa psches řemju, hona řahrodny, řaj człowjelow. Dychajmy my s tutym dychom řwojeho Boha: modlimy so, proschmy!

A to njemóže nam czeřko byč! „Ča czeřč teho řnjesa je wěcžna!“ je nam tu řapřane. Šak bórřy je czeřč wschěch tych řhinřa, kotřiz tu řpyřachu, nam zřrobu a jědž dawacž psches řakonje, wufasny, psches razionitrowanje a kaž to hewal tajte człowřske pospyte mjenje abo bóle hidžene mjena něřfle maju! A s tutych pospyřow hiřchče njewulěřchmy! Runje tutón tydžeń řapocžachmy jěscž tał drohi Boži řhlěb, kaž řenje! Tajte řkutki człowjelow so nam njespodobaju! Duž řejmy sa řym, so byčmy my, řami řkutł řwojeho Boha, Bože řpodobanje namakali je swojim czinjějom a řhodženjom a modlenjom! Wo to tež proschmy!

Šhto dha bchmy to hewať teŝ chzpli!? My, kiŝ hiŝčeŝe prajimy, ŝo do Boha wěrimy, my tola wěmy, ŝo hdyŝ „wón hlada na ŝemju, dha ŝarŝi wona!“ Hdyŝ druŝy to tať a hinať činja w ŝaŝlepjenofeŝi a njemudrofeŝi, dyrbimy my mudri bheť ŝa niŝ ŝobu a proŝheť ŝa naŝ a ŝa niŝ!

„ŝa chzu temu ŝnjefeŝe ŝpěwacŝ moje ŝiwe dny!“ to nje- dyrbi nam bheť jenoŝ ŝlowo, ně naŝ ŝkuff! Je pať to hiŝo!? Do čaha modlazbh chzchnty ŝo ŝobu ŝeŝtupacŝ! Tutón pať ŝo ŝeŝtupa hiŝo rano pŝchi twojim loŝu! Čaŝtupijŝ tam hiŝo do njeho ŝ raŝiŝeŝe modlitwu? A jelŝo ŝaŝtupijŝ, ŝaŝtupijŝ ŝam a woŝtajiŝ tyŝ twojich na boťu leŝo? A tón čah modlazbh dŝe nimo ŝwójbneho blida. Špěwajŝ tam je wŝchěmi twojimi blidowe pačŝerje? Wón čehnje dale pŝheŝ diwór, ŝahrodu, kuŝi, pola. Naŝtupijŝ tam twoje dŝělo ŝ jenyh wutrobnyh: „w Bo- ŝim mjenje!“ Rogate: proŝheť! je naŝhe ŝlowo. Čsmy my tať jeho činjerjo, dŝenŝa njedŝelŝi dŝeň a potom ŝaŝo wŝchědny dŝeň!? Naŝhe hiŝeňiŝtowo čini ŝwědka pŝhečŝiwo nam! A nje- budŝemy my dŝenŝa, nětkle činjerjo, ŝo ŝaŝo ŝami ŝjebamy! Duŝ tola: rogate: proŝheť! ŝajŝa rěč ŝpodoba ŝo temu ŝnjefeŝe!

„Šo bchmy hrěŝchnizy kónz wjaly na ŝemi a bjeŝbóŝni wjazy njebly!“ to dyrbi naŝhe prózowanje a modlenje bheť, ŝapocŝejo ŝo nad nami ŝamymy a tu něŝto dobre doŝonjawiŝi, ŝkuffuju na druhimi a pŝchěd druhimi dale! ŝať my ŝ doboh teho ŝnjefeŝa najkrucŝiŝcho ŝhwalimy a ŝo jemu najlěpje dŝaťujemy.“ Abo njeměli ŝo my jemu dŝenŝa hiŝo dŝaťowacŝ, njech teŝ dŝenŝ- niŝheho dnja mjeno Rogate: proŝheť!? Šo proŝheť ŝměŝ, to je hiŝo twojeho najwjeŝheho dŝaťa hódne! Šo proŝheť ŝměŝ w tej wěŝtoŝeŝi, ŝo wěrna próŝtwa wěrne wuŝtyŝenje namaka, ŝa to ŝo jemu do ŝyŝa njemóŝeŝ dŝaťowacŝ! A k temu w wŝchěm njedobryh telko teho dobreho, ŝchtoŝ Wóh ŝnjef tať čzi dawa ŝnutŝnje a čzi lubi wonkach wŝchudŝom! Hdyŝ ŝprawy ŝy, njewěŝ, hdyŝ ŝapocŝeť ŝ twojim dŝaťowanjom! Wŝcho ŝchtoŝ čziniŝ, dyrbi bheť jene ŝaleluja twojeje duŝhe k Bohu temu ŝnjefeŝe!

Rogate: proŝheť!! to je to mjeno! Hdyŝ jo čziniŝ, je ŝkuff, budŝe wono na kónzu jene ŝhwalenje, jene wŝŝanje, jene wěčŝne ŝaleluja!

Na Boŝe ŝpicŝe.

Luf. 24, 50 — 53:

ŝchi Boŝim ŝpicŝu — ŝeŝkŝowe ŝkuffowanje a pŝklow jeho ŝaŝŝerjenje.

ŝlŝb: Je-ufalem, ty měŝto wŝŝole zc.

ŝchi Boŝim ŝpicŝu kral je kraŝnoŝe ŝo roŝŝohnowať tam, hdyŝ wuwjedl běŝhe do Bethanije ŝej pŝklow ŝwojich ŝam.

Šhto jeho ŝkuffowanje bě, ŝjawnje widŝeť je:

ŝlaj! Boŝe ŝohnowanje; — ŝ nim pŝklow kónuje! —

A ŝta ŝo, hdyŝ jich pŝohnowa wón, precŝ wot niŝ puŝheť ŝo a horje ŝběhnjeny do njebjeŝ wŝchón bu ŝ bheťŝa ŝemŝkeho w dom do towaťŝtwa ŝaŝo wŝchaf ŝ Wótzom wěčŝneho, hdyŝ ŝa naŝ wŝaf bě na ŝo ŝe ŝmjercŝu horjo wŝcho.

A pŝbli tam ŝo k njemu modlaŝu, kiŝ kral je kraŝnoŝe, a ŝo k Jerufalemu wrŝčichu wŝchaf ŝaŝo radoŝnje, — haj, ŝ wulkeŝ wjeŝelofeŝu ŝo ŝawrŝčili ŝu; ŝo wjazy ŝe ŝtruchloŝeŝu nětk bědŝicŝ nimaju.

A ŝtajnje w templu ŝjednoczeni ŝu tam w ŝbŝŝnyh towaťŝtwe a Boha čŝeŝčachu a ŝhwalacyu, kiŝ ŝchit a ŝlŝnzo je a dawa čŝeŝeť a hnadu tym, koŝiŝ woŝtanu pŝchi nim a ŝ jeho radu ŝo ŝpokojili ŝu.

Njech naŝhe wŝchědne k njebjuŝpicŝe je to, ŝo ŝej ŝadamy w dom k Jeŝuŝej do jeho kraŝnoŝe, hdyŝ tu wŝchaf w zuŝbje ŝmy.

— Tam pŝchi nim pŝchěbnywamy we wěčŝnyh bhdlenjach a čŝeŝeť a ŝhwalbu dany jon' w ŝbŝŝnyh towaťŝtwach. —

U.

Lubofeť k njepŝhečŝeŝej.

We krowatnyh pŝheŝečŝehanjach, koťreŝ ŝchpanŝki kral ŝilip II. dopuŝheť na ewangeliŝki we Niŝoŝemŝkeŝi, diwaj kra- loŝŝkaj koťerjaj ŝa ŝhudyh muŝom čŝerjeŝchaj. Wón čŝekny na lŝd. Maŝy kručŝ pŝchěd nim dolha ŝchtaŝoba chzŝŝhe jemu ŝaŝŝe- wacŝ. Tola ju ŝboŝownje pŝheŝečŝeŝi. Prěni koťer pať do njeye padny a bě njef ŝmjercŝu a ŝwjenjom. Duŝ pŝheŝečŝehany ŝo wrŝčzi a wucŝahny ŝam ŝwojeho koťerjaj, dopjelny ŝe ŝkuffom ŝlowo: Lubujčŝe ŝwojich njepŝhečŝelow; ŝohnujčŝe tyŝ, kiŝ waŝ poŝlija; čzineťe dobrotu tym, kiŝ waŝ hiŝa; proŝheť ŝa tyŝ, kiŝ wam ŝchodŝa a waŝ pŝheŝečŝehaju.“

Na hlowje ŝtejecŝ.

Na hlowje ŝtejecŝ je wěŝeŝe ŝhumiŝt; ale jara njeroŝomny. Šo temu teŝ jara dolho njewudŝerŝiŝ. Nėzŝiŝchi čŝaŝ je teŝ tajŝi, hdyŝ wŝche na hlowje ŝteji. Čzi, kiŝ ničzo nawukli nejŝu, ŝteja na waznyh měŝtnach a roŝkaŝuja, a druŝy, kiŝ ŝu ŝo na ŝwoje pomolŝne ŝ wulkeŝ wuŝtoŝnoŝeŝu pŝchihotowali a wukli, nje- placŝa ničzo wjaz. Lutowacŝ ŝa ŝtare dny bě prjedy wulka mu- droŝeť a ŝarŝchi ŝwoje dŝečŝi doŝeť k temu naponinacŝ njmŝŝachu. Nětko placŝi pať lutowanje ŝa hŝupoŝeť; pŝchetoŝ, ŝchtoŝ je ŝebi něŝto rjane nalutowať, tón je to ŝhubil, dofelŝ pienjeŝy ničzo wjazh hódne nejŝu, a komuŝ bě pŝchěd lěiom draŝta pŝchdroha, nětko ŝaneje nima a kupicŝ ŝebi ju teŝ njemóŝe, dofelŝ placŝiŝny wŝchě hory pŝheŝahaju. Dŝelacŝ a ŝo prózowacŝ a ŝo ŝ čŝeŝeť je ŝa lěnichu lěpje; wón doŝtawa doŝeť, hdyŝ njedŝěla, a hiŝečŝe lěpje je ŝa lěnichu, kiŝ jeba. Temu krowaju milijony ŝa doŝyť. lěpje je ŝa lěnichu, kiŝ jeba. Temu krowaju miliony ŝa doŝyť. ŝebazy jěŝdŝa w automobilach a čŝeŝni ludŝo ŝlazaju w roŝtor- hanyŝ čzrijach ŝa nimi.

Je dha nětko, hdyŝ taťle wŝcho na hlowje ŝteji, dŝim, ŝo w ŝchulach bohoboŝeť, kiŝ je, ŝaŝ biblija ŝwědeťi, ŝpocŝatŝ wŝheŝe mudroŝeť, tom na poŝlednju lawku ŝadŝa abo ju do ŝyŝa ŝe ŝchule wuŝtronja? Je dha dŝim, ŝo je we wocŝomaj ludŝi Wóh, na koťrehoŝ prjedy na prěnim měŝeŝe a najbŝle kedybowachu, nětko tón, na koťrehoŝ ŝo ludŝo haŝle na poŝledku dopomnja, ŝo je wón tón poŝledni, wo koťrehoŝ ŝo ŝaraja?

Na hlowje ŝtejo pať niŝtŝo dolho njetraje. Wón ŝo wali a potom pomatu ŝaŝo ŝtawa; abo jemu, je-li ŝo pŝchědolho ŝteji, krej do hlowy ŝtupi a jeho mori.

Nėzŝiŝchi lud ŝo teŝ bŝrŝy wali a budŝe pomatu jaŝo ŝtawacŝ, ŝhiba je jemu, je-li ŝo ŝo bŝrŝy njewali, teŝ krej do hlowy ŝtupi a wón kónz wŝmje. Jene ŝ wŝbeju je jemu wěŝe.

ŝlŝta.

Š Luŝiŝkiŝ wobraŝtow Adolfa Čŝerneho.

„ŝhečŝelo, ŝlŝta dyrbiŝ wŝpŝtacŝ, čŝeŝchli rjane ŝonty widŝicŝ. ŝornjo ŝlŝtowočŝankam je tola hroŝny rod“, horje- ŝhe ŝo mŝj pŝhečŝel, hdyŝ běch ŝwoje ŝpodŝiwanje nad někoťrymi rjanymy woblicŝemi wjeŝnyh holzow wuprajil, kiŝ běchmŝj runje ŝetkaŝoj. Mŝj pŝhečŝel pať ŝo hiŝečŝe dolho roŝpluwacŝhe we ŝhwalbje rjanŝ Delnjoluŝicŝankow, jich rjeŝŝeŝe draŝty, tuteje pŝohnowaneje kraŝiny, koťruŝ wobŝdla a hdyŝeť je ŝwojeŝ ŝawje-

Džajej krafnosću tajfich pacholow wobkustaja, kaž mojejo pscheczela, kotrehož rěč bšche pschetkana se samymi o—o—ach ach — —. Nadeńdžech tu we swojim czichim pscheczelu k swojemu spodžiwaniu namjeniteho rěčnika, kotrehož rhetoriska móž so hnydom na nuni wobkweđeči. Pschetož hižo nasajtra sczežech swoj lacžoch a podach so na pucžowanje do tuteje dživapokneje krajiny, pschetkaneje se statorymi ramjenjemi czicheje Sprewoje, wobpdleneje s jandželskimi bytošćemi, kiž s wobkustazym blyščezom swojich woczow a s mjehkej něžnosću swojeju rukow pletu snjesapšcheczliwe bheže, w kotrychž potom bjesmoznje tschepoze tajka woboha rybka, kaž je mój pscheczal . . . A kusko tutych bajlowych bytošćow je hiščeje jara nusne, pschetož — wusnach so wam teho sam — po pscheczelowym powjedanju jedžach so tež tak trochu do tajfich bhežow dostacž a w tutym fajeczu pobycž, na kotrež so tak horliwje a pschijomnje spomina (na pschiklad: mój pscheczal) . . . . .

S tajkimi straschnymi myšliczkami bym lěbojtu a pškojtu holu pschemeril, kotraž kaž mórski pschelin wobjež Sužizy wot bheje wotdželuje, Delnju a Hornju. . . .

To bšche w awguscje l. 1886. — W samknej dobje sczeho- wazeho lěta bch sažo na pucžowanju do krajiny wobkustazych žónskich, fantastiskich draštow, do krajiny njelicžomnych pschekiwow, do wulkotnych kuziskich Wienatkow, mjerwjazych so s gondolemi — jenož so s jednorisichimi a kłodnisichimi gondolerami, sa to s czim wóhniwisichimi kražami; do Wienatkow pschirody, w kotrychž pschelinowach so město wyškoch hrodow wobhladaju wulkotne selene wólsche, pluwaze w hromadže slatej muri njebjekow.

Jesba po tutych jelenych dróhach a pod wobkustami, w kotrychž blónzo w njelicžomnych wotščinach hragesche, pod nowymi powhschenymi primitivnymi mosčikami a lawkami, kiž mi dospoknje bjenatske wobkustojte mosty sarunowachu, — tuta jesba bluscha do najkrafnisichich sacžishežow mojejo žiwjenja. . . .

Aj, ta lubojna stafaža! Wokoło naš wrocža so na někotrych czolmach žony a džowki njedalokeje wšy s Bórkowšceje žytkoje we swojich pižanach njedželskich woblecženjach, w schěro- lich barbatych futnjach a schórzuchach, w czornych žiwotkach s bš- tym rubisichkom wokoło schije, kotrehož rózki sakrytej nadra, se spodžiwnyimi lapami na hłowach, něotre tež s hobrskim sad- tym wobrubom — tak wobjaze to kruč orienta abo briedžowěka, kaž chzeče! Róždu kóž wódži jena s tutych strowych postawow tak wobrotnje, kaž nasch kóžnik. . . . W směchu shubi so tute žkle wobjaze sjewjenje w sahibje seleneje khódby. . . . A saruna- nju sjewi so w pscheklamku pschirodžneje murje nimale tón samkny wobras s nowa, jenož kaž optižy smjenšcheny — něšto drobnych holčatkow w dražče swojich dorosčenyh towarisichow, pschicžikajo nam wonjeschka do czolma. . . . A tak póminje so w pschekhwapjazej mějchenyž sacžishečž sa sacžishečžom a wy czujecže pod potajnym schumjenjom pohibiteho wobkustaka, tak so waž dólka mjehke schidlo maczerki poesije, wy dawacže so kolebacž do rózoweho konjenja a — kóžnik waž njelubje s někajkim něm- skim posnamjenjom wobudži. Bjesstaroštny nadych poetiskich konow so s wascheho czolka shubi a jeho městno sajima starosčiwje pokhmurjenje, pscheradžujto czežke myšlicžki, kiž so nimowólnje na městno rózowych konow do hlowy sacžisheča. . . . Tutón raj wšach so wrota, psches kotrež so hymna rěka zusyoby do hłowjan- šceje Sužizy wali. Hižo w blědowazej khwili setkowacže nekajku modernu towarischnosč, kiž waž postrowi s pustym herjekanjom sawějazym s daloka po Barlinje. . . . „Spreewald“, kaž Němž Blóta mjenuje, bu se saměrom wulětow nawalných Barlinjakow, a tehodla tež s městnom wšchelafich němškich hosčenzarštwow — a tutu kuslorjanu krajinu saplawja pomaku němski pschitwal. . . .

Alle Formju waž tu se starymi spomnjentami a njepowjedam po prawym wo tym, wo czimž chych powjedacž. Na tuto waschnje — abo tež niz — bywamy pscheyz halle na sapoczatku mojejo powjedanja, kiž po prawym wo mojim druhim pucžowanju do Delnjeje Sužizy jedna.

W Schoczebusu, najwjetschim delnjokuziskim měsce bym so jenož pol hodžiny jadzeržal a bym s najbližichim czahom k wje- czoru wujel, do Blótowšceje krajiny. Krajina, měwajzy naj- prjedy nekaf raju hole, to je runina, kotrejež najwjetsche pschestrěny so s lěšami czornja a jenož te najmjenšche bchru ros- dželene na pižane, žolte, selene a brune schtyrčóžkate pola, kufi a selene jahony, pscheměnjese pomaku swoj ras, schtož móžach w czahu rjenje a pschihodnje wobkledžbowacž. Lěšy bchru rědke, wobmjesowachu so na mjenšche a mjenšche lěški, sa to pař ros- schěrjowachu so tucžnoselene, wócžku polčkowaze kufi, pschetkane s mnohimi rjadami czěmnoselenyh wólchow, wosnamjenjowa- zych czěr wšchelafich wódných ramjenjow, a hladkoseč maleho jěsorfa abo tonidla so tu a tam sabyschěži. Druha partija Róžo- bus bšche mi s přenim saměrom, tudy wustupich. Njemyšlach žebi, so tuta mala, něhdže džekacž mjenšchinow wot stazije sdalena wjeska so mi s wobjebitym poděńdženjom hlubje do po- njatka podnuri, wo kotrychž chzu wam dženska powjedacž. Spěschnje kroczežl do předař a sa khwili khodžach w sczinje konow, kiž salěhowasche brijohi nawjekneho hatka. Wo wšy wšach njesastach, ale krocžach po mi hižo snatej sczežy, s wjer- bami sasczinjenej, dale do Bopojz, kotrychž žyrkej mi psches husežinu wšchelafich schtomow se swojeje hordosnej wěžu na- pscheczitwo kwasche. Něšto bacžonjow stejese na samjeńtnym wobrubje tschchi a shladowasche wažnje a filosofisžy do czicheje schěreje, daloka a schěroko runeje krajiny.

. . . . Krótko po tym pař wobjimach so s jenym najprěnisichich mužow Delnjeje Sužizy, kiž mějesche mój hosčicžel bheč.

(Wokrəcəwanje.)

Zyrkej a stat.

To bėdjenje wo kšchescžansku konfessionalnu schulu njestawa so wjaz jenož se hłowami, ně, je hižo khutny skutk, tež tu pola naš we Sužizy. A tuto wojowanje je hižo dowjedlo k dobheču! Čži, kiž sa swoju schulu a wěru hwěrnje a dorasnje wustupichu a wojowachu, a tak na tym jenym měštnje hižo dobuchu, bchru katholicžy starschi w Rorsymju a Schemberku a katholicžy starschi na Židowje. Wotkhadžazy schulski wokrježny dohladowař k. Bach bš pschikafal a schulskaj wubjerkař bšchtaj postajikoj, so maja katholicke džěcži Rorsymja a Schemberka katholicku Schěra- chowstu schulu wopuschecžicž a do teje schule do kotrejež tutej wšy hewal, t. r. s ewangelskimi džěcžimi, bluschatej, khodžicž, potaj- kim do jeneje hacž dotal ewangelskeje schule. Pschecžitwo temu so katholicžy starschi stajichu a so se wšchěmi hwědkami wobarachy, doniž knježerštwu kame njesakrocži. Schulski dohladowař a schulstej wubjerkař staj dnybjaloj dowidžecž, so katholickim star- schim njesakonške pschedpikma czinja. „Katholicki Wobjot“ pische, knježerški sastupjer k jich wohanbjenju wosjewi, so njejkaj sakon prawje srosymili. — Židowžy katholicžy starschi steja hiščeje w tajkim wojowanju wo konfessionalnu schulu swojich džěcži. Tute dnybjachu tachantfku schulu wopuschecžicž a do Židowšceje schule khodžicž. Do teho starschi njeswola, dokelž je to, kaž bu hižo w přenim padže rosčudžene, pschecžitwo sakonje, a dokelž je knježerštwu tola kamo s nowa pschikafalo, so dnybi w schulach tu khwili wšchi-ko pschi dotalnym wostacž. Se Židowom so tež katholicžy starschi s tych druhich, hacž dotal do tachantfkeje schule

šajchulovaných wšow potriechni. W jenej šhromadžisnje šu woni, po rošprawje ff. direktora Nowaka a justizneho rady Zpža, frute pišmo na knježerstwo pošajili a wotpoštali. Njepomha-li to, maja šo dalše kroczje stacz. A ministerstwo drje do zyla hinaš njemóže, hač starichim pschihlošowacž a žadanje Židowškeho šhullškeho wubjerka šacžijnecž.

Tuto wojowanje wo konfessionalnu šhulu a jeho wušpěch ma dalokohabazeje wažnošće a to tež ša naš ewangeliškich. Pschelož, šhtož je tam prawo, dyrbi tež tu prawo woštacž. Čhzemj šo nadžijecž, šo šu njesafonšy pschewróczjerjo nětk pschi tajkim na dalše štuleni, a čhzemj šo tež nadžijecž, šo šo ewangelišy starschi, pschindže-li to šamšne wojowanje, wot kathiškich, wohanibicž njedadža ale runje taš dorajnje wušupja ša šwoju wěru a šhulü!

Měšacžne lěto.

Wš tu pola naš a w Europje do zyla měrimy šwój čaš po šlónčnym lěče. 365 dnjow a něšcto malo wjazh — 5 hodž., 48 mejščinow a 48 sekundow — trjeba šemja, šo by šwó! běh wokolo šlónza dokonjała. Šdžž prajachmy: w Europje, njebě to zyle prawje. Turka, mohamedan měri š měšacžnym lětom. Tuto čaš-licženje bu w 13. lěštotku w Turkowškej šawjedžene. 15. julij 622 po šhr. je jeho špoczatk; tehdy bě Mohamed na čžekanzj š Meffa do Medina; to je ta hedšhra, kaž Mohamedan praji. Měšacžne lěto Turkow ma š wjetšcha 354 dnjow, potajkim 11 mjenje hač naše lěto. Měšacžy škožnja šo zyle po měšacžku a maja paš 29 paš 30 dnjow. Přeni džej měšaza licži šo pschezo wot šahadžanja šlónčžka, kotrež mlody měšaz šezehnje. Taš rucže hač šlónčžko horizont šahadžejo pschewróčži, šo čašniki na dwanačžich štaja — a uowy džej šo šapocznje.

Naše šchescžanške lěto-licženje je hašle šo tež w 6. lěštotku woblicžilo a potom pomakku šawjedlo.

Psched šamej šmjercžu.

Šranzowški kral Rudif XIV. njebh ženje čžerpil, šo by šo w jeho pschitomošči na wumrjecže špominilo. Naš jeho dušowny š njemu džeshe: „Njewěčno, ny šny wšchitny šmjertni?“ Tuž tón kral šatšepota. Njesbožomny kral! Šinajšči běšhe Šjedrich Wšlem I., fruty drje, ale šwjerdy we wěrije. Šrótko do šwojeho wumrjecža šebi šchpihel pschijnješč da. Do njeho pschladawšchi šwoje blěde woblicžo widžeshe a džeshe: „Taš, nětko wěm, kaški napohlad šmjercž ma.“ Na to šo wušpowjeda a we wěrije wudhcha. Šaj, w mřeczju šo ludžo wšchelašo šabžerža. Ššwětanudry štareho čžaka by hušto rješt: „Mje šmjercž ničžo njenašupa; pschetož taš dolho hač šhm žiwj, tu šmjercž njeje, a hđž šhm wumrjel, ja wjazh nješšhm“. Tajkemu je wumrjecže pschewhod do šnicženja. Šobožny šchescžijan paš praji: „Mje drje šmjercž tež ničžo njenašupa; hđž paš pschindže, dyrbi mi paš tola šlužicž. Durje ma mi wotewricž a š nimi šašdu do wěczneho žiwjenja.“

Š Turkowškeje.

W radže wulkomozow, kotrež měnja, šo šu nětkle š knjesom zpsheje šemje, a tehodla kraje, štatj, ludy po šwojim měnjenju šanicžuja abo tworja, je tež wobjamšnjene, štaremu turkowškemmu šultanatej abo šžžorštwu pohrieb wuhotowacž abo tola, jemu po móžwošči malo žiwjenja woštajicž, š najmjenšcha europiškeho. Turkowška běšhe pschezo jedny džiwny kraj a lud, ša někotreho tón kraj bajšow. Šo je Turka mohamedan abo šklamit, drje šoždy wě. Šaložer a profeta šglama je Mohamed. Šěto 622,

15. julij, po šhr. je lěto šaloženja tuteje wěry. Tehdy dnrbješhe Mohamed š Meffa w Arabiškej do Medina, tež w Arabiškej, čžekacž: hedšhra, to mohamedan mjenuje a licži wot tam šwoje lěta, měšacžne lěta.

We wójniškich lětach čžitachmy wjele wo šwjatej wójnje a šwjatej šorhownji mohamedanow, Turkow. Ššwjatü wójni wjedže mohamedan šwojeje wěry dla, kaž hižo Mohamed šam. Tehdy bu tež ta šwjata šorhown, kotraž je šelena, rošwalena, wošebje hđž šultan abo jeho wulki bešir wjedništwü wójška pschewšachu. Tuta šelena šorhown je šwjata relikwija Mohamedanow; kaš je wona nastala, wo tym šo wšchelaše džiwny powěšče špowjedaju. Na nej šu pobožne šchpruchi mohamedanoto wušchite.

Druhe šnamje Mohamedanow, wošebje tež jich wójška, je pól-měšacžk. Kaš je pól-měšacžk tutu nahladnošč njesh nimi namakaš, wo tym šo tež wšchelaše špowjeda. Šo jene wulkadowanje je to, šo je pól-měšaz š podšowj nastal; špoczowa je byla šnamje Turkow, kotřiž šu byli jěchazh lud. Ššwójške wašchnja Turkow šu tež dolho hiščeže te jeneho luda byli, kotrehož wošebity pschecžil je šon.

Š tym šwižuje to dalše šnamjo Turkow, wošebje jich wójškow a woješkich wjedniškow: šonjaza wopušch. Wona bě w bitwach wošnam štejniščeža wjedniška, šo bychu wošebje pólčelnizy a ordonanzj jeho štejniščežo wot daloka špóšnali. Tuta wopušch bě šjednocžena š jenym šlotym pól-měšazem a wšhajche š tutym na šerdži, kotraž měješhe šorjekach šlotu šulu. Turkowški oeneral přenjeje rjadownje ma ša šnamjo šš tajke wopušche, general druheje rjadownje dwě, a general šščežeje rjadownje jemu, kaž budža to pólnošchěri, kiž na špokodnišchich bitwišchěžach wojowachu, wobšwědcžicž. Šultan šam ma džewjecž šonjazhch wopušchow ša šnamjo šwojeho šžžorštwü.

Š blišta a š daloka.

Š Ameriki šo w pošlednim čžaku wjele pišhe wo pošpřatč wučženych, kotřiž čžedža š elektriškej mozu šnamjenja hač na hwěšdu Mars pošlacž. Woni měnja, šo šu wobhdlerjo hwěšdy Mars w pošlednim čžaku po šamšnym pučžu šnamjenja na našču šemju štali. Na tutu myšl šu woni teho dla pschišchli, dolelž buch na wšchelatich elektriškich štajajach šnamjenja šapišane, kotrež šo wučžitacž njehodža. Wone šu nastale pschesh někaške elektriške mozy abo žolmy, kotrychž wukhod a nastacže šnate njeje. Mars paš je pschezo hižo ta hwěšda byla, š kotrejž šu šo wučženi a njewučženi šaběrali. Šchto njebh hižo šamo wobrašy widžajš, kotrež wobhdlerjow a krajiny š tuteje hwěšdy pošajowachu! Wěšo šantafija! Nětko bě psched šrótkim Mars šo hač na najbližšcho š našchej šemi pschiblicžil a duž dwaš Amerikanaj špřatšchtaj, hješ grotu elektriške žolmy hač na Mars dopošlacž. Wonaš pišajšchtaj, šo štaj najpředy žolmy, kotrež běchu 15 000 a 18 000 metrov dolhe, wušpřakaj. Š tym měješchtaj tón wušpěch, šo wšcho šhonišchtaj, šchtož šo po zpshej šemi štawajšhe; běšchtaj š tym wšchě wulke elektriške štajije ša nje došahnyšoj, n. psch. tež Berlin. W šamšnym měšazu bě něhđže tež jene šplne njewjedro kotrež w jeju apparacže šplne šnamjenja dawajšhe. Šo tym wušpřakajšchtaj žolmy 300 000 metrškeje dolhošče. Tute bychu po jeju měnjenju Marsa došahnyč dnrbjale. Ale, šchtož njepšchindže, to bě to wotmoštwjenje š Marja. Wonaš wšchu šwoju šedžblimošč napinašchtaj, tola ničžo njesašhtajšchtaj. Mars njewotmoštwi!

Šamolwoity redaktor: šaraš W y r g a c ž w Mošacžizach.
Čšišchčž Ššmolerčej knižicžičšchčžernje w Ššerbškim Domje
w Šudhščinje.